

Skutky 16 - V Evropě!

Skutky 16:11-40

Úvod

Milí přátelé, konečně jsme v Evropě!

Minulou neděli jsme nejprve sledovali určité tápání Pavla se Sílasem na cestě skrz dnešní Turecko. Tápání v tom smyslu, že jim Duch svatý nedovolil jít do dvou provincií, kam původně mířili, ale místo toho je nasměroval k Egejskému moři. Tady se Pavlovi ve snu ukázal neznámý Makedonec, který jej prosil, aby přišel kázat evangelium k nim.

Bez dalšího odkladu se tedy vydávají přes moře - z dnešního Turecka do dnešního Řecka, a tak poprvé vstupují na evropský kontinent. Nevím, jestli to tak působí i na vás, ale ve mně tato kapitola vyvolá určitou míru vzrušení a nadšení. Už je to blízko. Už je tu první evropský křesťan. Už je tu první evropský sbor. Už se to bude týkat i nás.

I když samozřejmě - stále je to ještě dost daleko. ... Z tehdejší Makedonie do českých zemí je dlouhá vzdálenost. A hodně dlouhý je i časový úsek od Lydie z Thytiar přes Cyrila a Metoděje až po - pokud dovolíte - sestru Lydii Vurmovou z Poděbrad☺

Než se podíváme, jak vznikl první evropský sbor, a kdo byli jeho zakládající členové, podívejme se na

Složení této misijní skupiny

Z Antiochie vyrazili ver dvou: Pavel a Sílas. V Lystře rozšířili tým o Timotea a pravděpodobně v přístavu Troadě se k nim připojil také autor této knihy, Lukáš. Všimněme si rozdílu - 16:8 (oni) a 16:10 (my). A dál pokračuje v 1. os. mn. čísla. (Trochu češtiny pro 6., 7. třídy).

Z Troady tedy pluli na ostrov Samothráké, kde patrně přenocovali a druhý den do Neapolis, což je dnešní přístav s názvem Kavala. Kromě toho, že měli jistotu toho, že jsou na správné cestě, jak to Pavlovi bylo zjeveno ve snu, tak jim Pán Bůh dopřál i příznivý vítr, když cestu dlouhou cca 250 km zvládli za 2 dny. Při návratu jim pak stejný úsek zabral 5 dní (Sk 20:6).

Odtud pak došli do 16km vzdáleného města Filipis. Veškerý další děj této kapitoly se odehrává právě v tomto místě a Lukáš nám popisuje 3 příběhy. Každý z nich je úplně jiný. Z různého společenského a náboženského pozadí přicházejí lidé k Ježíši. Což platilo tenkrát a platí to i dnes. Stačí, kdybychom si připomněli naše příběhy, naše rodinné a náboženské pozadí a naše hledání Boha. Každý příběh je jiný.

První, o kom Lukáš píše je obchodnice s purpurem

Lydie

Svádí to k myšlence, která se občas zmiňuje, že Lydie byla první Evropankou, která se obrátila. Ale není to tak docela pravda. Přesněji je vyjádření, že byla prvním obráceným člověkem v Evropě.

Ona totiž pocházela z asijských Thyatir, které byly po staletí známé výrobou barviva. Dokonce se dochoval jeden velmi starý nápis, který hovoří o cechu barvířů tohoto města.

Lydie pak nejspíš byla jakousi obchodní zástupkyní thyatirského výrobce právě ve Filipech. Pán Bůh ji na toto setkání připravoval předem, protože o ní čteme, že věřila v jediného Boha. A potom, když poslouchala Pavlovo kázání, tak jí Pán Bůh otevřel srdce, aby přijala to, co zvěstoval. Obrátila se a s dalšími lidmi ze své domácnosti byla pokřtěna.

V reakci na to pak ona otevřela svůj dům, patrně dost prostorný, nejen pro tyto misionáře, ale pravděpodobně také pro setkávání místních křesťanů. Jedno otevření následovalo druhé. Nebo: jakmile je otevřeno srdce, je otevřen i dům.

Původně se scházeli u řeky, v EP čteme označení, že to bylo v modlitebně. Ale, prosím, nepředstavujme si nic jako toleranční modlitebnu, už vůbec ne nic podobného Bételu. Přesnější označení je „modlitební místo“ a mohlo to být jen nějaké ohraničené místo nebo prostě jen příhodné místo, kde si lidé mohli sednout na zem a modlit se.

Druhou osobou, o které je zmínka, je

Bezejmenná otrokyně

Ta měla věšteckého ducha a tím, že druhým předvídala budoucnost, tak na ni její majitelé slušně vydělávali. A tahle mladá žena nahlas volala, že „Pavel a ostatní jsou služebníci nejvyššího Boha, kteří zvěstují cestu ke spáse.“

Navíc používala srozumitelné obraty a slovní spojení. Když mluví o nejvyšším Bohu, tak de facto každý v té době věřil v nějakou „nejvyšší bytost“. Pro Židy to byl Bůh - Hospodin, pro Řeky Zeus.

A pak mluví o cestě ke spáse, což bylo tehdy také populární téma hovoru, byť pro různé lidi znamenala různé věci.

No jo, ale co je na tom špatného? ... Vždyť má naprostou pravdu. ... Leckdo by to vnímal jako účinnou reklamu, která je navíc zadarmo. ...

Zkusme si představit, kdyby nám někdo dělal takovou reklamu. Ne, že by za námi takto pokřikoval, to je dnes asi kulturně nepřijatelné. Ale kdyby někdo, o kom se ve městě ví, že - řekněme - mluví pravdu, a kdyby tento někdo propagoval náš sbor nebo vás jako jednotlivce, kteří poznali Ježíše a mají o tom, co říci. A navíc by to ten dotyčný dělal kulturně přijatelnou formou.

Bránili byste se takovéto reklamě? ... Nebo byste ji vděčně kvitovali? ...

Lukáš nám podobný příběh popisuje už v evangeliu, když někdo podobným způsobem volal na Ježíše, který také dotyčného člověka zbavil jeho prokletí. A to je také vysvětlení toho, že se démon přeci nemůže angažovat v evangelizaci. Jeho skrytým motivem mohla být diskreditace evangelia, když by si jej lidé spojovali s okultizmem.

Tudíž i Pavel byl rozhořčen, znepokojen, rozrušen. Jednak rozhořčen stavem ubohé dívky, a také zděšen touto pro ně nevhodnou a nežádoucí reklamou. A tak se ve svém zármutku otočil a přikázal tomuto zlému duchu ve jménu Ježíše Krista, aby z ní vyšel. A tak se také stalo.

A třebaže o tom Lukáš výslovně nepíše, tak je velice pravděpodobné, že i tato dívka se obrátila, byla pokřtěna a stala se členkou filipského sboru.

Jenže vysvobozením dívky si Pavel - zcela pochopitelně - získal ve městě nepřátele. Když vyhnal ducha, jímž byla díky posedlá, vyhnal tím i jejich zisky.

Pavel a Sílas byli chyceni, zbičováni a uvězněni. Není to poprvé, a není to ani naposledy.

Pro jistotu byli uvrženi do nejbezpečnější cely a nohy měli spoutané v kládě. Pro Pavla však ani vězení není místem truchlení, zármutku nebo zloby na nespravedlnost. Je to úžasné - a pro nás to může být povzbuzení a posila - že i v takovém utrpení, s rozdrásanými zády a bolavými údy se kolem půlnoci modlí a zpěvem oslavují Boha. Takže i vězení berou jako příležitost, kde lze svědčit o Ježíši. Ostatní je poslouchají, a ve vězení vlastně získají třetího člena místního sboru. Tím je sám

Žalářník

Nejprve se chtěl zabít, když zjistil, že jsou všechny dveře otevřené. Pavel mu v tom zabránil - i když by nás asi zajímalo, jak to mohl poznat, když to bylo za úplné tmy. Žalářník jako svědek všech těch projevů Boží moci se před Pavlem sklání s otázkou, kterou bychom asi také rádi slýchali: „Co mám dělat, abych byl zachráněn.“

Na to přichází jasná a srozumitelná odpověď. Tak jasná, že je jedním z nejznámějších awanských veršů - a asi nejen awanských - Sk 16:31.

Ještě v noci prožívá žalářník své znovuzrození a s ním i mnozí v jeho domě, kam Pavla se Sílasem pozval. Vlastně podobně jako Lydie. Zraněným vězňům ošetřuje a omývá rány. A můžeme si všimnout, že to obmytí bylo vzájemné. On je omyl od krve, prachu a špíny ... a sám byl při křtu obmyt od svých hříchů. ...

Druhý den pak bylo v malé míře učiněno spravedlnosti zadost - což bylo hlavně důležité asi především kvůli lidem v církvi, kterou tu Pavel za sebou zanechává a sám se vydává na další cestu po pobřeží vstříc Tesalonice.

Ale podívejme se ještě krátce na

Složení nového sboru ve Filipis

Podnikatelka, otrokyně, žalářník. Asi těžko bychom si dokázali představit nesourodější skupinku. Z mnoha různých hledisek to byly zcela rozdílné světy. ... A přesto byli tito 3 přijati na základě téhož evangelia a byli přijati do téže církve.

Podívejme se na národnostní původ: Lydie byla asiátka, otrokyně byla podle všeho místní, tedy Řekyně a žalářník byl bez jakýchkoliv pochybností Římanem. Každý z nich byl tedy vychován v odlišné národní kultuře. V Ježíši pak ale všichni nacházejí jednotu.

Co jejich společenské zázemí: Lydie byla zřejmě bohatá. Určitě měla dost velký dům, když mohla ubytovat 4 misionáře a hostit setkání sborových skupinek. Otrokyně byla z úplně opačného konce společenského spektra: ta neměla vůbec nic, dokonce nevlastnila ani sama sebe.

A žalářník? Ten byl někde mezi nimi. Jako nižší státní úředník pobíral stálou mzdu pravděpodobně v nějaké průměrné výši.

A tito tři lidé se jako první, nebo mezi první scházejí jako členové jednoho sboru, jako členové jedné duchovní rodiny, jako součást jednoho těla. Není to pozoruhodné?

Připomeňme si v této souvislosti ještě jednu často zmiňovanou židovskou modlitbu. Asi jste už někdy slyšeli, že hlava rodiny se každé ráno modlila a vzdávala díky za to, že „Bůh je nestvořil jako pohana ... ženu a ... otroka.“ ...

Sbor ve Filipech vzniká tak, že se sejdou 3 pohané, z toho 2 ženy, z nichž 1 je otrokyně. V jednom sboru máme zástupce těchto tří opovrhovaných kategorií, kteří byli v Ježíši zachráněni a sjednoceni. V poraxi se tak naplňuje to, co Pavel docela nedávno napsal v dopise Galatským - číst Ga 3:28-29.

A když o něco později píše dopis Filipským, tedy dopis, do sboru, který právě tady vznikl, je i v něm vzájemná jednota důležitým tématem - číst Fil 1:27b + 2:2.

Závěr

První tři lidé do filipského sboru přišli z velmi různorodých okolností ... z velmi rozmanitého pozadí ... a každý z nich docela jinou cestou. Taková byla moc jednoho evangelia o jednom Spasiteli, která je soustředila na jedno místo.

Stejně jedno evangelium o jednom Spasiteli je i pro nás zdrojem ujištění o záchraně, odpuštění, o Boží milosti. Byť i o našem společenství lze říci, že jsme přišli z velmi různorodých okolností ... z velmi rozmanitého pozadí ... a každý z nás docela jinou cestou. Abychom se sešli u kříže, prožili sjednocující zkušenost a dále žili jako jedna rodina.